

TASARRUFUN İPTALİ

Alacaklının alacağına kavuşmak için, borçlunun hacizden veya iflastan önce mal kaçırmak amacıyla mal ve hakları ile ilgili yaptığı bağışlama ve şüpheli tasarruflara konu malların cebri icra yoluyla satılması suretiyle alacağını alabilmesini sağlayan davadır. Bu davaya ilişkin hükümler İİK Madde 277 ila 284 arasında düzenlenmiştir.

Bu davanın amacı, borçlunun hacizden veya iflastan önce alacaklılarından mal kaçırmak saikiyle kötü niyetle yapmış olduğu hukuki işlemlerin alacaklı açısından hükümsüz sayılarak , alacaklıya dava konusu mal üzerinde cebri icra yolunun kullanılarak alacağının tahsili için haciz ve satışın sağlanmasıdır.

İİK 277'de bahsedilen tasarruflar kavramına, borçlunun mal varlığını azaltıcı işlemlerin yanında ayrıca mal varlığının artışını önleyen işlemler de dahildir. (borçlunun kendisine kalan mirası sırf alacaklıdan mal kaçırmak amacıyla red etmesi örneğinde olduğu gibi)

Bu davanın açılabilmesi için ,

- Alacaklı açısından kesinleşmiş bir alacak ve takibin olması gerekir.
- Bu alacağın gerçek bir alacak olması ve alacağın tasarruf tarihinden önce doğması gerekmektedir.
- Davacı alacağı ile ilgili başlattığı takipte Aciz Vesikası yada Geçici Aciz Belgesi almalıdır.

İİK 278,279 ve 280. maddelerde borçlunun haciz veya iflastan önce yaptığı ve iptale tabi olan tasarrufları sayılmıştır. ancak tahdidi bir sayım olmadığı için bu maddelerde sayılmayan tasarrufların da iptali istenebilir. Hangi tasarrufun iptale tabi olduğunun tayini hakimnin takdirine bırakılmıştır.

Bu davalarda delil serbestisi ilkesi geçerlidir. Senetle ispat zorunluluğu ilkesi

uygulanmaz. Hakim tasarrufun iptali davalarında tanık dahil her türlü delile dayanarak karar verebilir.

İptal davaları aynı dava değil şahsi davadır. Bu sebeple dava konusu tasarruf gayrimenkul dahi olsa, gayrimenkulün bulunduğu yerde dava açılması zorunlu değildir. Yetkili Mahkeme HMK Genel Yetkiye ilişkin hükümlerine göre belirlenir.

Tasarrufun yada alacağın miktarına bakılmaksızın Görevli Mahkeme Asliye Hukuk Mahkemeleridir.

İptal davası açma süresi, iptali istenen tasarrufun yapıldığı tarihten itibaren 5 yıldır. Bu süre hak düşürücü niteliktedir. Dolayısı ile sürenin geçtiği iddiası davanın her aşamasında ileri sürülebileceği gibi hakim tarafından da resen dikkate alınır.

İİK 278 ve 279. maddelerde geçen süreler, tasarrufun iptal edilebileceği süreler olup, bu maddelerde yazılı 1 ve 2 yıllık süreler içinde tasarruf yapılmış ise iptale tabidir. Bu sürelerden önceki tarihte bir tasarruf yapılmış ise, iptale tabi bir tasarruf bulunmadığı için 5 yıllık süre dolmamış olsa bile dava açılmaz.

Av. Ömer AÇIKEL